

Nicci French

Tyler Green komt nooit meer vrij

Vertaald uit het Engels
door Jan de Nijs

Ambo|Anthos
Amsterdam

Hij gebaarde naar het gezelschap rond de tafel. ‘Dit verschrikkelijke demasqué. Krijg je hier soms een kick van?’

‘Natuurlijk krijgt hij hier een kick van,’ zei Clara.

Tyler boog zich over tafel om de waterkan te pakken en schonk voorzichtig zijn glas vol. ‘Ik zal je zeggen wat ik wil en wat ik hier kom doen.’ Hij nam een trage slok en zette het glas rustig terug op tafel. ‘Als ik mijn ogen dichtdoe,’ zei hij met zijn kalme afgemeten stem, alsof hij een tekst oplas, ‘zie ik jullie allemaal voor me zoals jullie eruitzagen toen ik jullie voor het laatst zag. Het is een haar-scherp beeld: iedereen die me nakijkt terwijl ik word afgevoerd. Ik herinner me elke afzonderlijke uitdrukking van jullie gezichten, de ontzetting. Het is alsof het net gebeurd is en het zal altijd zijn alsof het net gebeurd is, een zich eeuwig herhalend moment: ik die word weggeleid van het pad dat al voor me lag uitgestippeld sinds ik als jongetje bedacht had dat ik dokter wilde worden. Ik heb meer dan de helft van mijn leven – bijna mijn hele volwassen leven – in de gevangenis gezeten en het is alsof al die jaren als een vreselijke duisternis uit dat ene heldere moment zijn ontsproten.’

Hij nam een slokje water en keek iedereen een voor een even aan. ‘En al zie ik jullie gezichtsuitdrukking nog zo voor me, de betekenis ervan is in de loop der jaren veranderd. Op het moment zelf meende ik ongeloof te zien. Natuurlijk geloofden jullie niet dat ik Leo had vermoord. Ik was jullie vriend. Het was gewoon een gruwelijke vergissing. Ik weet niet meer wanneer ik me realiseerde dat dat niet het geval was. Toen niemand me schreef, me steunde, me liet weten dat hij natuurlijk niet geloofde dat ik Leo had vermoord? Of toen ik veroordeeld werd en niemand naar de rechtszaak kwam, behalve als getuige? Getuigen die niet mijn onschuld kwamen bepleiten. Of toen niemand me kwam opzoeken in de gevangenis? Behalve jij,’ zei hij als een terzijde tegen Will. ‘Man, die bezoeken moeten vreselijk voor je zijn geweest; voor mij in elk geval wel. Wat was ik naïef. Ik heb er belachelijk lang over gedaan om in te zien dat het niet zomaar een vergissing was.’ Hij nam weer een grote slok water.

‘Een van jullie heeft Leo vermoord en mij ervoor op laten draaien.’

Jay stootte een vreemde klank uit, een soort ingehouden zucht. Alle anderen hielden hun adem in.

‘Twee mensen hier weten dat ik Leo niet heb vermoord – ik, en de werkelijke moordenaar.’

‘Dit kun je niet maken,’ riep Marco, terwijl hij zijn stoel luid schrapend achteruitschoof. ‘Jij hebt Leo vermoord. Iedereen zegt altijd dat hij onschuldig is. Dat doen alle veroordeelde moordenaars.’

‘Dat zeggen ze inderdaad,’ zei Tyler. ‘Maar sommige mensen zijn echt onschuldig. Ik heb bijna dertig jaar vastgezeten voor een misdaad die door iemand hier aan tafel is gepleegd. Ik vraag me af hoe dat voelt: dat je in één klap niet alleen één, maar twee mensen van hun leven berooft. En Leo’s dood – dat kan in een opwelling zijn gebeurd, een gewelddadige reactie. Maar dat je mij mijn leven hebt ontnomen, dat was een keuze, een keuze die je negenentwintig jaar lang elke dag hebt moeten maken, in de wetenschap dat jouw vrijheid ten koste ging van de mijne. Ja, ik vraag me af hoe dat voelt.’

‘Tyler,’ zei Ellen. ‘Maar heel weinig mensen die iemand hebben vermoord zijn bereid dat toe te geven, zelfs aan zichzelf.’ Haar onberispelijke uiterlijk begon scheurtjes te vertonen. Haar grijze vlecht was bijna helemaal losraakt, haar rok zat gedraaid, ze had vlekken op haar wangen. ‘De meesten onderdrukken de herinnering eraan. Ze beschermen zichzelf tegen het onverdraaglijke door het te vergeten. Het rood waas, dat soort dingen. Ben je in behandeling bij een psycholoog, Tyler? Ik wil je van harte iemand aanbevelen.’

Tyler reageerde niet op haar. ‘Ik zal niet proberen te beschrijven hoe het is om dertig jaar in een zwaarbewaakte gevangenis door te brengen. Als je nooit in de gevangenis hebt gezeten, kun je je daar onmogelijk een voorstelling van maken. Het geweld. De drugs. Het vuil. Bloed, stront en kots. Kakkerlakken. De verveling. De angst, je staat ermee op en je gaat ermee naar bed. De bureaucratie als een schoen op je smoel. De woede en de wanhoop. Maar het ergste is de

hoop. Het duurt heel lang voordat je daarvan genezen bent. De dingen die je worden aangedaan en de dingen die je uiteindelijk zelf doet. En al die tijd rot je langzaam weg.'

Hij zweeg weer even. In de drukkende stilte schraapte Beatrice haar keel. 'Maar je hebt het overleefd,' zei ze.

'Is dat zo?' vroeg Tyler. 'Iets heeft het overleefd.' Hij bracht zijn hand naar zijn gezicht en ging peinzend met een vinger over het litteken. 'Misschien heeft dit me wel gered. Ik heb twee maanden in het gevangenisziekenhuis gelegen en daar heb ik een besluit genomen. Ik zou het volhouden. Ik zou ooit die poort uit lopen en nog iets van een leven voor me hebben.'

Hij glimlachte naar hen. 'Maar nu heb ik jullie nog steeds niet verteld waarom ik deze reünie wilde. De eerste jaren dat ik vastzat, nadat mijn hoger beroep was afgewezen, werd ik verteerd door woede en het gevoel verraden te zijn. Ik zwoer dat ik erachter zou komen wie Leo had vermoord en mij ervoor op had laten draaien en dat ik wraak zou nemen. Ik speelde de gebeurtenissen van dat weekend steeds weer in mijn hoofd af, bracht in kaart wie wat had gezegd, wie het gedaan zou kunnen hebben. En weet je wat mijn conclusie was? Dat ik niemand van jullie vertrouw. Jullie zouden het allemaal gedaan kunnen hebben.'

'Tyler,' zei Beatrice, nadat ze eerst weer haar keel had geschraapt. 'Ik zou deze zaken heel graag met je willen bespreken en horen wat je erover te zeggen hebt, maar niet op deze manier. Dit is te pijnlijk.'

Tyler negeerde haar en wees naar Ali. 'Ik was verliefd op je en volgens mij was jij ook verliefd op mij. Hoeveel brieven heb ik je die eerste paar maanden vanuit de gevangenis wel niet geschreven? Brieven waarin ik al mijn angsten uitte en je smeekte om terug te schrijven, om me te komen opzoeken?'

Ali keek hem aan, haar ogen twee donkere poelen in haar wit weggetrokken gezicht. 'Ik kon het niet,' fluisterde ze. 'Ik zou gek zijn geworden als ik me er niet voor had afgesloten. Dat was het enige wat ik kon doen.'

‘En jij.’ Tylers vinger wees nu Will aan, die naast zijn vrouw zat, maar haar niet aankeek. ‘Je hebt me nooit verteld dat je een relatie met Ali had. Je hebt me nooit ook maar iets verteld. Je zat daar maar te zwatelen over politiek of over je tuintje.’

‘Maar ik kwam tenminste wel langs.’

‘Dat is waar. Jij en mijn moeder. Mijn arme moeder. Het was bijna een opluchting toen ze stierf en ik die bezoeken niet meer hoefde te verdragen, die bezoeken waarbij ze door haar tranen heen probeerde te lachen en tegen me zei dat ze ervan overtuigd was dat ik onschuldig was, terwijl ik wist dat ze het tegenovergestelde dacht. Maar, relax!’

Tyler nam weer uitgebreid de tijd om iedereen één voor één aan te kijken, met een brede glimlach op zijn gezicht. ‘Ik ben die behoefte aan wraak te boven gekomen. Een van de aanwezigen hier moet als de dood zijn dat ik de waarheid heb achterhaald. Maar nee. Ik weet niet wie van jullie Leo heeft vermoord, ik weet alleen dat ik het niet was. Ik kwam tot het inzicht dat ik, als ik ooit nog vrij zou komen – nou ja, zo vrij als iemand met levenslang voorwaardelijk kan zijn – en nog iets van een leven wilde hebben, mijn obsessieve gedachten over jullie en over gerechtigheid en wraak moest loslaten. Ik nam me voor om binnen afzienbare tijd na mijn vrijlating een ontmoeting met jullie allemaal te regelen.’ Hij knikte naar Beatrice, die haar hoofd weer op Rudi’s schouder had gelegd. ‘Dus bedankt voor je gastvrijheid; ik weet dat dit bepaald geen ideale avond voor je was. Ik wilde jullie allemaal nog eenmaal in de ogen kijken, zien wat er van jullie geworden was en daarna zou ik jullie nooit meer hoeven zien. Maar weet je wat?’ Zijn glimlach verbreedde zich, even leek hij op zijn montere jongere zelf. ‘Het lijkt erop dat ik alsnog mijn wraak heb gekregen. Want hoewel ik sinds de moord op Leo in een hel heb geleefd, lijkt geen van jullie het leven te hebben geleid waarnaar jullie verlangden toen we nog jong en veelbelovend waren. Jullie hebben er ook niet echt veel van gebakken zo te zien. Misschien dat het met jou wel redelijk goed gaat,’ zei hij tegen Clara.

‘Dat was bij jou altijd moeilijk te zeggen. Maar wat de rest betreft: dat lijkt me toch niet. Het klinkt vast raar, maar ik benijd jullie geen van allen. Dus misschien bestaat er toch zoiets als gerechtigheid. Karma. Jullie zitten opgesloten in jullie leventje. Allemaal.’

Hij nam een laatste slok water. ‘Ik moest jullie nog een keer ontmoeten om jullie te kunnen vergeten. Ik ben hier om afscheid te nemen.’